

**ІВАН НЕЧУЙ-
ЛЕВИЦЬКИЙ**

**КНЯЗЬ ЄРЕМІЯ
ВИШНЕВЕЦЬКИЙ**

НАША КНИГА

Іван Нечуй-Левицький

КНЯЗЬ ЄРЕМІЯ ВИШНЕВЕЦЬКИЙ

I

В першій половині XVII віку князь Михайло Вишневецький був один з найбагатіших магнатів на всю Україну й Польщу. Він мав великі маєтності на Волині, на Подолі, в Галичині й на Білій Русі. Це була його батьківщина й дідизна. Польський король затвердив за ним і за його родом ще й усю Лубенщину: усі землі на річці Сулі з містами Хоролом, Ромнами, Прилуками, усі землі до самої тодішньої московської границі, котрими з давніх-давен обладували канівські міщани.

Князь Михайло жив недовго. Його жінка Раїна, з роду молдавських господарів Могил, зосталась удовою з недолітком сином Єремією. Вона доводилась сестрою київському митрополитові славному Петрові Могилі. Михайлів брат, князь Костянтин Вишневецький, став за опікуна удові та небожеві Єремії.

Княгиня Раїна проживала з сином у волинських маєтностях у Вишневці, де був палац покійного князя Михайла. Але Єремія підростав. Настав час давати в науку молодого князя. Раїна переїхала до Києва й оселилась в своєму палаці на Старому Києві. Вона приставила до сина одного студента Києво-Могилянської колегії за вчителя. Сам префект колегії, старий чернець, приїздив в палац, щоб наглядати за вченням молодого княжати і сам вияснював Єремії початки православної віри.

Єремія Вишневецький рано зоставсь сиротою.

Після смерті матері Раїни його взяв до себе його опікун, дядько, брат вдругих Єреміїного батька Михайла Вишневецького. Князь Костянтин вже давно перейшов на католицьку віру й

спольщивсь. Але він не наслідивсь нахертати до католицької віри свого молодого небожа Єремію й через те запросив студентів київської колеґії вчити Єремію наукам в своєму палаці. Як Єремія вже підріс, князь Костянтин звелів лаштуватись в дорогу і сам одвіз свого небожа в Львів, щоб дати його в єзуїтську колеґію, маючи певну надію, що Єремія вийде з колеґії од єзуїтів католиком.

Раннім ранком вони виїхали з двору князівського палацу в Києві у важкому здоровому ридвані. А за ними потяглись хури, навантажені всяким добром, та повозки, на котрих їхали служники князя Єремії та шляхтич православної віри пан Коноплінський як доглядач княжати Єремії.

Баскі та прудкі коні князівського поїзду бігли, наче заіграшки. День був погожий. Надворі стояла спека й суша. Курява вкрила на палець навантажені хури, понакривані шкурами. І князь Костянтин, і Єремія, й слуги припали пилом і зчорніли на виду. Серед широкого простору поля Єремії стало легше на душі. Жаль йому було за матір'ю, але теперечки в дорозі ніхто не навчав його, ніхто не докучав йому. Князь Костянтин заговорював до Єремії, але молодий хлопець, обізвавшись до його одним словом і то з неохотою, знов мовчав. Замок і старий князь, втомлений духотою та трусьюкою дорогою, і почав дрімати. Тільки погоничі вряди-годи ньокали, поганяючи вкриті потом та порохом коні.

Надворі почало смеркати. Князь Костянтин звелів погоничам стати на ночівку під старим дубовим гаєм. Випас попід гаєм був добрий, і течія була недалечко. Погоничі порозпрягали коні, попутали й пустили на пашу. Два шляхтичі напнули під дубами княжий намет. Слуги розіклали багаття, поставили таган, почепили казанок і почали варити куліш на вечерю. Старий князь ліг на траві, підмостивши під голову згорнутий жупан, і дожидавсь вечері.

Вже смерком слуги і пани посідали вкупі кругом казанка й почали вечеряти. Дворецький вийняв з воза два срібні полумиски, насипав у їх кулешу і поставив долі перед князями. Після вечері слуги встали й подякували старому князеві й кухарям за вечерю. Князь Костянтин з Єремією пішли в намет.